

KERTOMUS
HELSINGIN
PAIKALLISJÄRJESTÖN
TOIMINNASTA

:: :: :: 1905 :: :: ::

:: :: :: **HELSINGISSÄ** :: :: ::
TYÖVÄEN KIRJAPAINO 1906

331.105.44 (480) K Helsingin

KERTOMUS

HELSINGIN PAIKALLISJÄRJESTÖN TOIMINNASTA

v. 1905

Työväenliikkeen
kirjasto

23.1

Paikallisjärjestön tarkoitus.

Paikallisjärjestön tarkoitus on liittää paikkakunnalla olevat ammattiyhdistykset ja osastot lujemmin yhteen; avustaa siihen liittyneitä työläisiä lakkotaisteluissa neuvoilla sekä aineellisilla varoilla; koettaa vastustaa lakkojen kevytmielisesti syntymästä sekä toimia siihen suuntaan, että työriitaisuudet jätettäisiin sovintolautakuntien ratkaistavaksi, ja siten vältettäisiin onnettomia, hyödyttömiä lakkoja. Paikallisjärjestö toimii ammattikunnallisen järjestymisen eduksi. Uusien osastojen perustaminen ja ennen perustettujen toiminnan avustaminen, neuvoilla sekä kokouksissa ja perheiltamissa puheilla sekä esitelmillä. Siinä lyhyesti sen toiminnan laatu ja tarkoitus.

Helsingin paikallisjärjestö on perustettu v. 1902. Alussa liittyi tähän järjestöön parikymmentä ammattiyhdistystä ja osastoa. Kohta sen jälkeen alkoi jäsenluku laskeutua, sillä osastoja erosi järjestöstä. Syynä näyttää olleen se, ettei järjestöllä ollut vakituisesti palkattua sihteeriä, vaan hoiti sitä ensin E. V. Hytönen, ja sittemmin A. Halme sivutoimena. V:na 1904 päätettiin ottaa vakituinen palkattu sihteeri. Kun allekirjoittanut helmikuun 15 p:nä tuli järjestön palvelukseen oli siinä ainoastaan 17 osastoa, joissa oli jäseniä yhteensä 634, näistä 62 naista. Vuoden kuluessa liittyi agitatsionin vaikutuksesta 14 yhdistystä ja osastoa järjestöön lisää, niin että jäsenluku oli kasvanut 634:stä 1,628:aan; siis lisäys oli 994 jäsentä, joista 369 naisia.

Ensi vuosina teki vielä toiminnalle suurta haittaa se kiristystila, jossa maamme työväenliikkeen täytyi toimia. Yleisiä kokouksia ei saanut pitää. Uusien osastojen perustamista se suuresti vaikeutti sekä oli esteenä yhteenliittymiselle. Viime vuonna oli jo sen verran vapaampaa, että sai lupaa kysymättä, pitää yleisiä kokouksia, samoin ammattikuntain ja työväen kokouksia. Siitähän johtuukin, että olemme viime vuonna edistyneet, josta tässä kerron.

Viime toimintavuosi.

(Lokak. 1 p:stä 1904 jouluk. 31 p:n 1905.)

Siitä monipuolisesta toiminnasta, jota Paikallisjärjestö harjoittaa mainittakoon tässä ensimmäiseksi keskustelukysymysten laatiminen ammattiosastoille. Tarkoitus on saada osastojen jäsenet ajattelemaan asioita syvällisemmin ja keskustelemaan niistä. Täten työväen ajatuskanta keskusteluissa tulee ilmi ja asiat selvenevät. Viime vuonna lähetettiin osastoille keskusteltavaksi seuraavat kysymykset:

Periaatteellisia keskusteluaiheita.

Mille kannalle järjestyneen työväen kaupungissa olisi asetuttava maalta tuleviin työnetsijöihin nähden?

Voikaan lakosta pyydettiin antamaan lausunto. (Annetut lausunnot ovat sitte julaistut »Työmiehessä»).

Suomen teollisuusvaliokunnan keskuskomitean laatima osittainen elinkeinolakiehdotus lähetettiin yhdistyksille ja osastoille toimikunnan oman lausunnon kanssa arvosteltavaksi. Lakiehdotus koski järjestyssääntöjä tehtaissa ja verstaissa.

Paikallisjärjestön toimikunta omasta puolestaan kehotti lausuttavaksi mainitusta lakiehdotuksesta seuraavaa:

1:ksi. Työväki ei voi hyväksyä sellaista lakiehdotusta, joka työnantajille antaa yksin vallan järjestyssääntöjen laatimiseen;

2:ksi. Työväki ei katso tarpeelliseksi sitä, että järjestyssäännöt tehdään pakolliseksi niinkuin *lakiehdotus* edellyttää, vaan toivoo, että järjestyssääntöjen laatiminen edelleenkin olisi vapaaehtoista. Jos työnantaja, työntekijäinsä kanssa asiasta neuvottelee ja yhdessä järjestyssäännöt tarpeelliseksi katsovat niin heillä olkoon valta sellaiset laatia;

3:ksi työväki kaipaa lakiehdotuksesta kansanvaltaista henkeä ja toivoo, että siinä tehdään sen suuntaisia muutoksia ja lisäyksiä, että työväki työpaikoissa omain valitsemainsa edustajain kautta pääsee osalliseksi järjestyssääntöjen laatimiseen. Ja ellei näin menetellä tulevat työnantajain yksin laatimat järjestyssäännöt työväessä herättämään mielihapaa ja katkeruutta.

Tämänsuuntainen lausunto hyväksyttiin ykdistyksissä ja osastoissa, ja samanlainen vastaus annettiin Sosialidemokratian puolueen hallinnolle, teollisuusvaliokunnalle annettavaksi.

Osastoille lähetettiin vielä seuraava keskusteluaihe:

Miten olisi toimittava, että vältettäisiin onnistumattomia työlakkoja ja eikö lakkoja olisi julistettava silloin päättyneeksi, kun huomataan, ettei lakon jatkamisella enää mitään voiteta?

Paikallisjärjestön toimikunta lähetti osastoille puolestaan alustuksen ja ponnet, jotka melkein yksimielisesti ammattiy- ja osastoissa hyväksyttiin. Ponnet ja alustus olivat näin kuuluvat:

Viime vuosina tehdyistä työlakoista ovat useammat päättyneet työväelle tappiolla. Syynä tähän on ollut huono järjestyminen sekä hatarat ja vaillinaiset järjestysmuodot. Ei ole ollut mitään kassoja eikä myöskään mitään edeltäkäs in tehtyjä lakkovalmistuksia. Näitä lakkoja ovat toimeenpanneet järjestyneet, mutta vielä useammin järjestyttömät. Kun työpaikalla on yht'äkkiä herännyt lakkoajatus jonkun epäkohdan tähden niin on lakko tehdä rujautettu, vähääkään edeltäkäs in laskematta seurauksia. Toiset ovat lakkokuumeessa kävelleet yhdistykseen ja liittyneet jäseneksi. Jos lakko on päättynyt työväen voitolla, niin on osa jäänyt pysyväisiksi jäseniksi, mutta jos lakko on päättynyt työväen tappiolla niin silloin lakon yhteydessä jäseneksi liittyneet ovat eronneet

yhdistyksestä ja vieneet osan entisiä jäseniä muassaan. Nämä eronneet jäsenet »pimeäin veikkojen» kanssa yhdessä sitten parjaavat yhdistystä ja väittävät, ettei yhteenliittyminen mitään auta, kun eivät kaikki lakot, joita harkitsemattomasti tehdään tule onnistumaan.

Ammattiyhdistyksen tai osaston joka aikoo toimeenpanna työlakon, tulisi sitä pitemmän aikaa edeltäpäin valmistaa ja varustaa. Ensiksi pitäisi ammattikunnan enemmistön olla pysyviä jäseniä yhdistyksessä eikä vain lakkoaikana ja perustaa lakkokassa, jonka turvissa lakkoaikana eletäisiin. Mutta näitä ehtoja ei meillä tahdota täyttää.

Lakon toimeenpanemiselle olisi aina valittava sellainen aika, jolloin ammatissa on kiireellistä työtä. Vaatimukset olisi esitettävä silloin kun työnantajalla on hyvästi tilauksia; silloin sillä on suurin mahdollisuus tulla hyväksytyksi. Työlakkoon ryhtymistä on silloin vältettävä kun on vähä tilauksia tai vähä kiireitä töitä, mutta sen sijaan varastohuoneet täynnä valmiita työtuotteita, joita ei ole saatu myydyksi ja työttömyyttä sen johdosta on ammateissa runsaasti. Tällaisessa tapauksessa lakkoon ryhtyminen on uhkapeliä, joka tavallisesti päättyy tappiolla ja vahingoittaa työväenliikettä.

Lakkoon ryhdyttäessä tulee ottaa myöskin laskuihin se erikoisasema, mikä kullakin eri ammattikunnalla on. Toisissa ammateissa vaaditaan korkeampikin taito, jonka saamiseen menee monta vuotta, toisissa ammateissa ei vaadita juuri ensinkään sitä vaan kuka tahansa voi sen taidon saada. Lakonrikkoojia on verrattain helppoa saada sellaiseen ammattiin, jossa ei tule ammattitaito kysymykseen, mutta paljoa vaikeampi on kenellä tahansa täyttää ammattitaitoisen työväen paikat.

Sen vaatimukseen täytyy työnantajan suostua, vaikka ei tahdoisikaan, koska rikkureita on vaikeampi saada.

Lakonrikkoojakysymys on kaikista kysymyksistä vaikein. Jos lakonalaiset työpaikat pysyvät rikkureista vapaina, niin aina silloin on työväellä toivoa voitosta. Mutta jos niitä alkaa olla riittävästi, niin ei työnantajaa silloin voi pakottaa suostumaan työntekijäin vaatimukseen. Aika oli huonosti valittu Varkaudessakin, vaikka sen sulun pani toimeen työnantaja. Mutta jos työmiehet olisivat lykänneet yhdistyksen perustamisen keväeseen maaliskuuhun, niin se olisi epäilemättä onnistunut, erittäinkin jos vielä olisivat menetelleet siten etteivät olisi ottaneet taisteluun muuta kuin ammattitaitoisen työväen. Suuret apurityöväkijoukot syövät vain pienet lakkokassat, joiden paikat kuitenkin voitiin heti täyttää. Ammattitaitoinen työväki sielläkin jyrin piti, eikä apuriväestä ollut apua muussa kuin lakkovarojen syömisessä.

Voikan lakossa on huomattavana samat erehtykset. Aika oli yhtä huonosti valittu ja suuret apurijoukot otettu mukaan. Näiden sijaan on ollut helppo hankkia maakunnasta uusia ym-

märtämättömiä joukkoja. Olen nämä esimerkit maininnut sen tähden, että vastaisuudessa välttäisimme nämä erehdykset. Aika täytyy valita ja käyttää tilaisuutta hyväkseen samoin kuin menetelee liikemies, edullisia kauppoja tehdessään.

Rekryyttejä ei ole ensimmäiseksi sotaan vietävä, joita tässä tapauksessa on apuriväki. Harjaantuneilla joukoilla on rynnättävä. En sano tätä halveksiakseni apurityöläisiä. Pidän ihmiset yhdenarvoisina. Mutta työlakossa täytyy ennen kaikkea seurata järjen eikä tunteitten neuvoja. Olen ollut tilaisuudessa huomaamaan, miten lakossa johtavat henkilöt ovat kehottaneet apureita menemään työhön, kun ovat huomanneet, että heidän paikoistansa on osa täytetty ja kohta ovat kaikki täytetyt. Vaikka lakkovarot ovat olleet vähäiset, eivät nämä ole hyväksyneet ehdotusta, vaan ovat loukkaantuneet ja pitäneet sellaista ehdotusta heidän halveksimisenaan; tunteet heitä silloin johtavat eikä järki. Lakkolaisten ei pitäisi vanhoja ikäloppuja ukkoja vaatia yhtymään lakkoon, koska he työssä poissa olemisellaan eivät asiaan paljoa vaikuta. Heitä ja muita, jotka luvalla ovat työstä, eivät saisi lakkolaiset vainota eivätkä herjata »lakkopettureiksi». He eivät lakossa olemisellaan useinkaan muuta tee kuin kuluttavat lakkokassaa, ja siten heikontavat toisten taistelukykyä.

Heikosti järjestyneen työväen ei pidä esittää röyhkeästi vaatimuksiaan eikä vaatimuksissaan mennä äärimmäisyyksiin saakka. Kohtuulliset olkoot vaatimukset ja ne esitettäköön arvokkaasti ilman uhkauksia. Sen ei siltä tarvitse olla matelemista, mutta kopeat vaatimukset pilaavat hyvän asian, jos ei ole voimaa niitä lakon kautta perille ajaa. Omia voimiaan ei saa arvostella liian suuriksi eikä vastustajansa voimia liian pieniksi; se pian johtaa tappioon.

Ennen kun lakkoon ryhdytään, on ensin koetettava käyttää kaikki muut keinot ja vasta viimeksi, kun kaikki sovitteluyritykset ovat turhaan rauenneet, ryhdyttävä lakkoon.

Ennen lakon julistamista on siitä ilmoitettava omalle ammattiyhdistykselle. Jos yhdistys tai ammattiosasto hyväksyy lakon, niin on siitä ilmoitettava liittohallinnolle, joilla sellainen on olemassa tai paikallisjärjestölle ja pyydetävä lupaa lakon toimeenpanemiseen. Jos liittohallinto, paikallisjärjestö tai maan ammattijärjestö, mikäli sellainen on olemassa, on tutkinut asiaa ja kieltää lakkoon ryhtymästä, niin on tuumasta luovuttava. Mutta jos lakon toimeenpanemiseen saadaan lupa näiltä laitoksilta, niin pantakoon se silloin toimeen. Jokainen järjestynyt työntekijä, joka ei itse ole lakossa on velvollinen silloin aineellisesti kannattamaan lakkoa.

Lakkolaiset eivät saa yksityisesti sopia työnantajansa kanssa, vaan on heidän jätettävä asiansa yhdistyksen tai osaston valitseman komitean sovittavaksi. Sopimuksen tulee olla kirjallinen, jonka allekirjoittaa jokainen työnantaja, joka suostuu työväen

vaatimuksiin tai heidän valtuutettunsa, jos heillä on yhteinen liitto tai yhdistys.

Lakko on julistettava päättyneeksi joka tapauksessa, päättyköönpä se sitte työväelle voitolla tai tappiolla. Meillä tähän asti käytännössä ollut tapa on että voitettut lakot on sanomalehdissä julistettu päättyneiksi, mutta hävityissä lakoissa ovat työpaiikat jääneet ikuisiksi ajoiksi muka lakkotilaan. Työntekijät ovat niissä paikoissa julistettu lakko »pettureiksi» ja »rikkureiksi», joita järjestyneen työväen tulee sormellaan osottaa ja sanoa: »Tuossa menee toveriensa petfäjä, maan kavaltajaakin huonempi!» Tällä tavalla meneteltäessä on kasvatettu tuhansiin nouseva rikkurijoukko, joka vihaa työväen liikettä, monet elinaikansa. Heistä suuri osa ymmärtämättömydessään on ruvenneet rikkuriksi. Tosin on meillä muutamia hyvinkin itsetietoisia rikkureita, niinkuin Hanén y. m., mutta suurin osa sentään yhteistä ja omaakin etuansa ymmärtämättömiä raukkoja.

Työpaikan pitäminen lakkotilassa, kun siellä on tarpeellinen työvoima, ei enää tuota työnantajalle mitään muuta vahinkoa kuin sen mitä vähemmän taitavan työvoiman käyttäminen tuottaa.

Yksityisten kostopyyteiden kannalta on tämä ikuisen lakkotilaan julistaminen tai semmoisen jättäminen hyvin ymmärrettävää, mutta työväenliikettä se menettely ajan pitkään vahingoittaa. Moni niistä tuhansista, jotka ovat »rikkurin kirjoissa», voisivat jos siitä nimestä pääsisivät, liittyä yhdistyksiin jäseneksi, kun ehtisi saada silmänsä auki. Nyt he ikuisesti ovat rikkuria ja sen tähden eivät voi sitä tehdä.

Yllä olevan johdosta pyydän siis ehdottaa:

1:ksi. Ettei lakkoa toimeenpantaisi ennenkuin yhdistys tai osasto on sen varalta varustautunut, niin että jos eivät kaikki niin ainakin ammattikunnan enemmistö kuuluu yhdistykseen ja on perustettu lakkorahasto;

2:ksi. Aika milloin lakko toimeenpannaan on aina tarkoin harkittava, että se jotakin vaikuttaisi;

3:ksi. Lakolle, ennenkuin se toimeenpannaan, tulee kaupungissa hankkia oman ammattiyhdistyksensä hyväksyminen. Jos yhdistys hyväksyy lakon, on sille laajemman kannatuksen saamiseksi ammattiyhdistyksen hankittava liittohallinnolta tai paikallisjärjestöltä lupa, kun ne tutkivat asian ja kieltävät lakon toimeenpanemisen, niin on siitä luovuttava;

4:ksi. Maalla olevain yhdistysten on lakosta vähintään kuu-kautta ennen ilmoitettava maan ammattijärjestölle jos sellainen on olemassa. Tämän velvollisuus on lähettää paikkakunnalle henkilö, joka tutkii asian ja koettaa saada sitä sovussa ratkaistuksi. Jos se kieltää lakon toimeenpanemisen, niin on se jätettävä toistaiseksi;

5:ksi. Jos ei ole ammattijärjestöä eikä tule pian synty-määnkään, on maaseutuyhdistysten siksi kunnes sellainen perus-

tetaan lakostaan ilmoitettava puoluehallinnolle, jonka luvalla ne voivat lakon toimeenpanna;

6:ksi. Lakko on julistettava silloin päättyneeksi, kun huomataan, ettei sillä enää mitään voiteta.

7:ksi. Niiltä, jotka omalla luvallaan toimeenpanevat lakkoja, on toisten kiellettävä kannatuksensa.

Viides keskustelukysymys oli: Mitä menettelytapaa järjestyneen työväen olisi noudatettava järjestymättömiä kohtaan yhteenliittymistä edistäessään? Ovatko pakkokeinot luvallisia siinä työssä?

Useimmat osastot vastasivat, etteivät hyväksy pakkokeinojen käyttämistä yhteenliittymisen edistämiseksi, eivät he pakkokeinoja vastusta periaatteellisista, vaan käytännöllisistä syistä.

Yhteenliittymisen edistämiseksi useimmat suosittelivat kehoituksia ja työväenlaajan selittämistä ja siten saatua vakuumusta paraiten perille vievänä keinona yhteenliittymisen edistämisessä.

9:ssä kirjelmässä kehoitti toimikunta rakennusteollisuuden kuuluvia yhdistyksiä ja osastoja lausumaan mielipiteensä *kaupunginvaltuuston ja rahatoimikamarin* laatimasta esikaupunki ehdotuksesta. Toimikunta ehdotti yhdyttäväksi seuraavan suuntaiseen lausuntoon: Työväki ei voi kannattaa rahatoimikamarin tekemää ehdotusta, jossa työväen asuntokysymyksen ratkaiseminen on ehdotettu jätettäväksi yksityisten keinottelijain tehtäväksi, joista vielä kunnan yhteisillä varoilla avustettaisiin, vaan vaadimme että kunta itse ryhtyy rakentamaan mainittuja asuntoja, joita on vuokrattava etupäässä suurperheille.

Käytännöllisiä kirjelmiä.

Vapun vietosta lähetettiin Toimikunnan puolesta kirjelmä osastoille, jossa kehoitettiin viettämään tuota työväen päivää pyhänä. Tähän kaikki osastot yhtyivät.

Samoin ilmoitti Toimikunta hankkivansa puhujia maaseudulle. Varsinkin kesäkuun kävelyretkelle saikin Paikallisjärjestö hommata sanan saarnaajia.

Työajan lyhennyspuuha aiheutti pari kirjelmää yhdistyksille ja osastoille. Näitä kehoitettiin panemaan oman ammattilaistensa kanssa yleisiä kokouksia toimeen, joissa keskustellaan ammattikunnassa löytyvistä epäkohdista, työpalkkain korottamisesta; lauantapäivän lyhentämisestä 7-tuntiseksi ja yli-tunneista vaadittavaksi 50 % palkankorotuksen. Samalla kehoitettiin näihin kokouksiin hankkimaan työväen asiasta esitelmiä. Näitä kokouksia sitten pidettiin melkein kaikissa yhdistyksissä ja osastoissa. Niissä pidettiin puheita ja esitelmiä sekä päätettiin isännistölle tehdä päivänlyhennys- ja palkankorotus- sekä monia muita olojen parannusvaatimuksia. Näistä kokouksista oli tuloksena se, että päivänlyhennystä lauantaisin saatiin 3 tuntia, ja useammissa ammateissa korotettiin vielä palkkojakin, niin paljon, ettei viikonansio pienentynyt.

Näiden yleisten kokousten kautta liittyi paljon uusia jäseniä yhdist. ja osastoihin.

Rakennusteollisuuteen kuuluville osastoille lähetettiin kirjelmä, jossa kehoitettiin heitä päivänlyhennys asiassa ajamaan vain yksin lauantapäivän lyhennystä 7-tuntiseksi, eikä tähän yhdistetä palkankorotus- eikä muita vaatimuksia.

Tätä menettelytapaa yleensä sitten noudatettiin ja *niin saatiin lauantapäivä useilla ammattialoilla 7-tuntiseksi.*

Rauta- ja metalliteollisuuteen kuuluville ammattiosastoille lähetettiin kirjelmä, jossa kehoitettiin heitä lausumaan mielipiteensä seuraavasta kysymyksestä:

Eikö olisi tarpeellista ryhtyä tehtailijoita vaatimaan, että he rakentavat työväelle *pesulaitoksia* ja vaatekoppeja?

Tähän tärkeään kysymykseen on vaan harvoja vastauksia saapunut.

Lakkotaistelut.

Lakkoja ja työriitoja työntekijäin ja työnantajain välillä on ollut seuraavilla ammattiosastoilla, joista on paikallisjärjestölle ilmoitettu ja toimeenpanemislupaa pyydetty sekä neuvoa kysytty:

Rapparien lakko.

Rapparien ammattiosasto ilmoitti joulukuun 8 p:nä 1904, että osasto oli julistanut Kruunuhaassa rakennusmestari Holmin työmaan lakkotilaan. Syynä tähän menettelyyn ilmoitettiin olevan se, että sanotulla työmaalla rikottiin rapparien tariffia.

Tämän rikkominen sanottiin tapahtuneen siten, että laastia (ruukia) ylösnostavalle hissille laskettiin enemmän kuin mitä kantajille samasta työstä neliömetriltä maksetaan. Samalla ilmoitti mainittu osasto, ettei paikallisjärjestön tarvitse ryhtyä avustusta lakolle hankkimaan, koska kaikki lakkolaiset ovat muualla työssä, vaan oli lakko vain enemmän muodollinen asia, jolla tarkotettiin sitä että ne, jotka alle tariffissa määrättyjen hintojen tekevät työtä julistetaan lakkopettureiksi ja siten estetään uusia tariffin rikkomisia.

Räätälien lakonuhka.

Räätälien ammattiyhdistys maaliskuun 8 p:nä ilmoitti, että juutalaisten liikkeissä työskentelevät työntekijät olivat sanoneet itsensä työstä irti 14 päivän kuluttua, niin että maaliskuun 24 p:stä alkaen tulee juutalaisliikkeissä lakko, jos ei siihen mennessä tule sovintoa. Syynä tähän menettelyyn sanottiin olevan tariffin rikkomisen. Räätälit luopuivat lakkoaikeistaan vaikk'eivät kaikki liikkeen harjoittajat suostuneetkaan palkkaustariffia noudattamaan.

Leipurien yötyö.

Leipurien ammattiosasto, oli jo parikymmentä vuotta pohtinut yötyön poistamista mainitusta ammatista, saamatta kuitenkaan siinä sanottavasti mitään aikaan.

Yötyön poistamisesta ja leipurien olojen järjestämisestä oli jo hallituksen toimesta laadittu esitys vuoden 1904 valtiopäiville. Mutta kuten jokainen muistaa etteivät mainitut valtiopäivät mitään uusia lakia säätäneet, väittäen, ettei nyt muka ole laillisia edellytyksiä säännölliselle lainsäädäntötyölle.

Leipurien asia jäi niinkuin kaikki muutkin asiat ratkaisematta. Leipureille kävi jo yötyö sietämättömäksi. Ammattiosaston täytyi itse ryhtyä asiaan. Se kysymys otettiin huhtikuun 26 p:nä pidetyssä kuukausikokouksessa keskusteltavaksi ja päätettiin lähettää työnantajain liitolle kirjelmä, jossa pyydettiin yötyön poistamista ja viikon seitsemännen työvuoron hävittämistä. Kirjelmää laatimaan valittiin 7-henkinen komitea johon tuli myöskin valituksi allekirjoittanut. Työnantajain liitolle lähetetty kirjelmä oli seuraavan sisältöinen:

Helsinki huhtikuun 30 p:nä 1905.

Arvoisalle leipurityön työnantajain liitolle Helsingissä.

Helsingin T. Y. Leipuriammattiosasto huhtikuun 26 p:nä pitämässään kokouksessa päätti kääntyä Leipurityönantajain liiton puoleen pyynnöllä, että te nyt heti kokouksessanne ottaisitte harjittavaksenne seuraavan kysymyksen:

Eikö voitaisi yötyötä leipurien ammatissa muuttaa päivätyöksi ja poistaa viikon seitsemäs työvuoro.

Tämän tärkeän kysymyksen laaenpaan perusteluun emme tässä ryhdy, siitä on viime aikoina siksi paljon sanomalehdissä ja teollisuushallituksen selonteoissa sekä hallituksen lakiehdotuksessa selvää tehty, että laaenpi asian käsittelyminen tässä on tarpeetonta. Olkoon se kylliksi, jos sanomme että yötyö on luonnotointa, se on luontoa vastaan. Luonto on yön asettanut lepoa, ja päivän työntekoa varten. Kaikki puolueettomat lääkärit sekä muut asian tuntijat todistavat, että yötyö on terveydelle vaarallista; samalla kun se ryöstää työntekijöiltä kaiken henkisen kehi-

tyksen mahdollisuuden ja painaa työntekijät ruumiillisen ja henkisen rappeutumisen tilaan.

Kun muilla työaloilla työskentelevät työläiset menevät illtasella kouluun, oppikursseille tai luennoille, niin saavat leipurintyöntekijät aloittaa raskaan yötyönsä leipomoissa, joissa usein sietämätön kuumuus ja tukahuttava ilma pilaavat terveyden.

Mikä tähän yötyöhön pakottaa? Se on luonnon kilpailu ja ennakkoluulot! Väitetään kyllä, että se on yleisön vaatimus että täytyy yöllä valmistaa leipää. Me emme tätä usko. Olemme siitä asiasta kysyneet kaikkein paikkakunnalla olevain seurain ja yhdistysten mielipidettä ja kaikki ovat lausuneet, että he pitävät päivällä valmistettua leipää, yöllä valmistettuun verraten parempana tai ainakin sen veroisena. Mitä tulee puhtauteen, niin siinä suhteessa monta kertaa parempana. Siis näin ollen on yötyöhön leipuriammatissa syynä, yksinomaan työnantajain välinen kilpailu josta hyvällä tahdolla voidaan luopua, ja muuttaa yötyö päivätyöksi, eikä siitä silloin tule kukaan kärsimään aineellista vahinkoa. Pyydämme ehdottaa, että leipurityönantajain liitossa otetaan heti tämä asia keskusteltavaksi ja päätetään tässä lausuttujen toivomusten mukaisesti. Lähettäkää päätöksestänne tieto pöytäkirjan otteella tai kirjelmällä ennen toukokuun 15 p:ää 1905. Osoitteella:

Leipurityöntekijäin komitealle Yrjönkatu 27.

Komitean puolesta.

M. Hälleberg.

Lähetettyyn kirjelmään saapui työnantajain vastaus, jossa he ilmoittivat että he periaatteessa kannattavat päivätyötä, vaan käytännöllisistä syistä ehdottavat asian toteuttamisen lykättäväksi syyskuun 1 p:n 1906.

Samalla ilmoittivat he valinneensa sovittelukomitean, jonka kanssa työntekijät voivat asiasta neuvotella.

Työnantajain vastauskirjelmä luettiin leipuri ammattiosaston kokouksessa toukokuun 16 p:nä ja päätti osasto pysyä siinä vaatimuksessa, että leipuriammatissa vaaditaan päivätyö käytäntöön otettavaksi kesäkuun 1 p:stä 1905. Jos työnantajat eivät tähän vaatimukseen suostu niin on tehtävä työlakko. Siltä varalta päätettiin 17 p:nä sanoa kaikissa paikoissa itsensä työstä irti.

Lakkoa näytti olevan vaikea välttää. Leipurit pyysivät lakon toimeenpanemiseen paikallisjärjestön toimikunnalta lu-

paa. Heitä päätettiin varoittaa kevytmielisesti lakkoon ryhtymästä. Allekirjottanut sai toimekseen ottaa selvää leipurien asemasta ja olivat siitä tuloksena seuraavat tiedot: Miespuolisia leipureita yötyössä 160, niistä osastossa jäseninä 80. Työnantajia 30, joista 15 lakon alkaessa tiedettiin suostuvan muuttamaan yötyön päivätyöksi. Heillä työssä olevain luku 76, niin että lakkolaisten luku olisi 84. Heistä ilmoitettiin puolet tulevan ainakin yhden kuukauden omilla varoillaan toimeen. Siis näin ollen apua tarvitsevain luku ei tulisi olemaan suuri. Avustusta tarvitsisivat, ilmoitettiin etupäässä oppilaat ja heille riittäisi 1 markka päivässä ruokarahaksi, siis noin 245 markkaa viikossa. Osastolla lakkokassassa varoja 500 markkaa, siis näin ollen ei paikallisjärjestön tarvitse paljon avustusta hankkia.

Näiden tietojen perusteella antoi toimikunta leipurien osastolle luvan lakon toimeenpanemiseen sillä ehdolla, että osasto antaa *sovittelukomitealle vallan lopettaa lakko niin pian kuin huomataan, ettei sillä enää mitään voiteta, ja että osasto suostuu valitsemaan paikallisjärjestön puolesta edustajan sovittelukomiteaan.*

Leipurien a. osasto hyväksyi nämä paikallisjärjestön toimikunnan asettamat ehdot ja valitsi allekirjottaneen sovittelukomiteaan.

Vanhemmat osaston jäsenet ja toimihenkilöt olivat lakkoa vastaan. Kun heitä ehdotettiin sovittelukomiteaan jäseniksi, niin he melkein kaikki kieltäytyivät siitä.

Peläten lakon tähden komiteassa toimiessaan menettävän työpaikkansa. Ikävän vaikutuksen teki se, että kun irtisanomisesta äänestettiin ja päätökseksi tuli lakko, jonka olisi pitänyt alkaa 2 päivänä kesäkuuta, osaston arvossa pidetty puheenjohtaja, ja rahastonhoitaja ilmoittivat luopuvansa toimestaan.

Nuoremmat jäsenet saivat ottaa paikan komiteassa ja näyttää vanhemmille mitä he siinä voivat aikaan saada.

Työntekijäin ja työnantajain yhteinen sovittelukomitea piti ensimmäisen kokouksensa toukok. 20 p:nä Brondinin kahvilassa Etelä-Espladinkadun ja Korkeavuoren katujen kulmassa olevassa talossa.

Saapuvilla olivat työnantajain edustajista seuraavat: K. M. Brondin, Virtanen, ratsumestari Kustasson, N. Leino, Limberg, E. Heinänen, Ernst ja K. Puska. Työntekijäin edustajista olivat seuraavat läsnä: Lemmityinen, Niskala, Korhonen, Blomqvist, Parkkala, Haapala, Saarlund ja allekirjoittanut.

Kokouksen avasi herra K. M. Broodin lausuen edustajat tervetulleeksi ja kehoitti valitsemaan puheenjohtajan, joksi hän omasta puolestaan ehdotti leipurimestari Virtasta. Ehdotus yksimielisesti hyväksyttiin.

Sihteeriksi valittiin työnantajain puolelta leipurityönantajain liiton sihteeri K. Puska ja työntekijäin puolesta allekirjoittanut.

Puheenjohtaja Virtanen lausui mielihyvänsä sen johdosta, että leipurityönantajain ja työntekijäin edustajat olivat nyt ensi kerran kokoontuneet yhteisestä asiasta neuvottelemaan, ja toivo, että sovinnollisella yhteistyöllä päästäisiin asiassa sellaiseen tulokseen, että se tyydyttäisi niin työntekijöitä kuin työnantajiakin.

Kehoitti työntekijäin edustajain tuomaan julki ammattiosaston vaatimukset asiasta. Ensimmäisen puheenvuoron sai toveri Korhonen, joka huomautti, että

Ammattiosaston tärkeimpinä vaatimuksina ovat tällä kertaa: *yötyön poistaminen ja päivätyön käytäntöön ottaminen* ensi kesäkuun 1 p:stä ja viikon seitsemännen työvuoron hävittäminen.

Leipurimestari N. Leino kysyi oliko ammattiosastossa otettu ensinkään työnantajain liiton vastauskirjelmässä lausuttuja mielipiteitä huomioon? Eihän siinä kirjelmässä kielletä päivätyötä, vaan pyydetään aikaa järjestää päivätyönkäytäntöön ottaminen 1 p:tä syyskuusta 1906.

Periaatteessa sanoi hän aina olleensa päivätyön puolella, mutta käytännölliset vaikeudet ovat niin suuret, ettei päivätyötä nyt heti voi käytäntöön ottaa. Sen tekee mahdottomaksi leipomoissa tilan ahtaus ja uunien puute.

Seitsemännen työvuoron säilyttämistä piti hän ammatille vieläkin tärkeämpänä menestymisen ehtona. Jos seitsemäs työvuoro poistetaan sanoi hän, niin siitä tulevat

sekä työntekijät, että työnantajat suuresti kärsimään. Toivoi, että työntekijät siitä vaatimuksesta tälläkertaa luopuisivat.

Korhonen y. m. työväen edustajat tekivät selvää millä tavalla työntekijät olivat ajatelleet päivätyön kuudella vuorolla viikossa voitavan järjestää. 1:ksi. Työt leipomoissa lopetettaisiin maanantaita vasten yöllä k:lo 2, ja otetaan silloin tavallista suurempi leipomus, joka tehdään yhdessä työvuorossa. Näin meneteltäessä voidaan saada valmiiksi leipää, niin että sitä on kaupoista yleisöllä saatavana ja k:lo 7 tai 8 a.-p.

Mestari Limberg puolusti yötyötä, sekä väitteli sitä vastaan, ettei se olisi muka luonnon lakien vastaista. Hän sanoi leijonain olevan yöllä työssä ja päivällä lepäävän! Ja koska niin voimakas eläin tekee yötyötä siitä menettämättään terveyttään, niin vaaratta voivat leipuritkin tehdä yötyötä kun olevat olot niin vaativat. Työn alkamista piti hän sunnuntai-illalla jo k:lo 6:sta tarpeellisena tai viimeistään k:lo 9 illalla, ja silloin on tehtävä 7 työvuo- roa viikossa.

Mestari N. Leino oli edellisen kanssa samaa mieltä sunnuntai-illalla työnalkamisesta. Muussa tapauksessa ei voida yleisön vaatimuksia tyydyttää. Jos omassa talossa olevaan kauppaan jonkun verran saadaan aamuksi valmiiksi yleisölle tarjottavaksi leipää, niin ei etempänä oleviin kauppoihin, eikä jälleenmyyjille sitä voi saada. Silloin kotileipurit y. m. sentapaiset tulevat leivoksillaan tyydyttämään yleisön leivän tarvetta ja leipuriliikkeiden harjoittajat työntekijäin kanssa yhdessä tulevat siitä kärsimään.

Mestari E. Heinänen ihmetteli että työntekijät nyt ovat asettuneet niin vaativalle kannalle. Hän arveli työväen menettelyn johtuvan ilkeydestä ja kostonhalusta, johon v. 1899 ollut leipurien lakko ja siinä kärsitty tappio mahdollisesti on aiheuttanut. Valitteli työnantajain vaikeata asemaa, johon he poloiset nyt olivat joutuneet työntekijäin hätäisen päivätyövaatimuksen edessä. Toivoi, että työntekijät suostuisivat vielä odottamaan ainoastaan vuoden ja kolme kuukautta, silloin kyllä päivätyö ilman riitaa otetaan käytäntöön. Hän sanoi periaatteessa kannattavansa päivä-

työtä, mutta käytännöllisistä syistä täytyy nyt toistaiseksi tehdä yötyötä.

Työntekijät Niskala ja Saarlund panivat vastalauseensa sitä E. Heinäsen väitettä vastaan, että työntekijäin pyrki-mykset johtuvat muka kiusanteosta ja kostonhalusta. He sanoivat päivätyön vaatimus on oikeuden ja ihmisyyden mukaista. Vuoden ja kolmenkuukauden pituinen odotusaika rasittavassa yötyössä on pitkä aika sille, jonka täytyy siitä kärsiä kuumissa leipomoissa. Porkkala lausui: minä ihmettelen sitä, että työnantajat nyt ovat niin varustautumattomia päivätyötä vastaanottamaan. Olisi luullut, että he ovat jo siltä varalta tehneet valmistuksia, kuin tiesivät, että valtiopäivillä oli lakikin tekeillä, joka, jos se olisi tullut säädetyksi, olisi kieltänyt yötyön. Jos me vielä odotamme vuoden ja kolme kuukautta, niin mitä takeita meillä siitä on, että sen ajan kuluttua päivätyö tulee käytäntöön? Työnantajat saattavat olla silloinkin yhtä vähän kuin nyt varustautuneet päivätyötä toimeen panemaan. Toivoi, että yötyö heti vaihdetaan päivätyöhön.

Allekirjoittanut lausui: Tässä kokouksessa on paljon puhuttu asiaan kuulumatonta, niin että se kysymys, josta on tultu keskustelemaan, on usealta jäänyt sivuasiaksi.

Minä olen sitä mieltä, että sovinnollinen yhteistyö työntekijäin ja työnantajain välillä on mahdollista vain siinä tapauksessa, että työnantajat suostuvat heti poistamaan yötyön. Ammattiosasto pitää tästä vaatimuksesta niin tiukasti kiinni, että *jos eivät työnantajat siihen voi suostua, niin silloin ei voida työlakkoa välttää*. Muista vaatimuksista voidaan keskustella ja hieman peräänkin antaa, mutta päävaatimuksesta ei voida luopua.

Työnantajain on asiaa harkittava ja asetettava siinä varmalle kannalle. Niin meidän keskustelumme tulee hedelmällisemmäksi kuin mitä se nyt on ollut. Meillä ammattiosaston edustajilla ei ole oikeutta tälläkertaa tehdä minkäänlaisia myönnytyksiä, mutta me voimme osaston kokoukselle esittää ne mielipiteet, jotka täällä on lausuttu ja tehdä ehdotuksia niistä seikoista millä mahdollisesti voisi sovinnon aikaansaada.

Työläinen Korhonen esitti vielä kerran ammattiosaston vaatimukset kokonaisuudessaan. Nämä vaatimukset lupasivat työnantajain edustajat esittää liittonsa kokoukselle. Samoin lupasivat a. o:n edustajat työnantajain esille tuomat mielipiteet esittää osaston kokoukselle.

Seuraava sovittelukomitean kokous päätettiin pitää torstaina toukokuun 25 p:nä k:lo 11 a.-p. samassa paikassa kuin tämäkin kokous oli.

Ammattiosastolla oli kokous keskiviikkona toukokuun 24 p:nä. Tälle esitettiin työnantajain lausumat mielipiteet, jotka eivät osaston päätökseen mitään vaikuttaneet. Keskusteltiin missä kohden voidaan perään antaa, että sovinto saataisiin eikä tarvitsisi lakkoon ryhtyä. — Tehdäänkö 6 tai 7 työvuoroa viikossa? Päätettiin 6:desta työvuorosta kiinni pitää.

Milloin työt sunnuntain jälkeen alotetaan. Kokouksessa osa työntekijöistä puolusti maanantiaamulla vasta k:lo 5:ltä työhön ryhtymistä. Mutta kun ennen oli työnantajille esitetty maanantaita vasten yöllä k:lo 2:sta työhön alettavan niin siitä oli sopimatointa luopua. Nousi kysymys voidaanko nyt lisätä vaatimuksia? Eikö olisi pysyttävä entisissä päätöksissä, ja keskusteltava siitä, voidaanko tästä yhtään perään antaa? Jos työnantajat suostuisivat yöllä k:lo 12 työ alotettavaksi, niin kannattaako osaston ryhtyä silloin kahden tunnin tähden työlakkoon, josta olemme vielä epävarmoja miten se tulee päättymään. Lopuksi tuli päätökseksi, että sen tähden ei lakkoon ryhdytä. Sovittelukomitea saa antaa hieman perään niin, että työt voidaan leipomoissa maanantaita vasten yöllä alottaa k:lo 12, jos sillä myönnytyksellä voidaan lakko välttää. Mutta elleivät työnantajat siihen suostu, niin sitte tehdään lakko.

Sovittelukomitean kokouksessa 25 p:nä mainittua kuuta päästiinkin noilla pienillä myönnytyksillä sovintoon. Kumpikin puoli lupasi ehdottaa tämän uuden työjärjestyksen hyväksyttäväksi.

27 p:nä oli ammattiosastolla taas kokous, jolle ehdotettiin sovittelukomitean neuvottelujen tulokset. Osa leipurityöntekijöistä oli kerännyt papereihin nimiä, jotka olisi-

vat panneet vastalauseensa tätä sovinnon tekoa vastaan. He olisivat innossaan tahtoneet vaatimuksia kiristää ja tehdä *työlakon*. Mutta he eivät osanneet mielipiteitään julkituoda ja ne harvat, jotka sen tekivät, eivät saaneet tovereittensa kannatusta.

Sovittelukomitean ehdotus hyväksyttiin melkein ilman vastaväitteitä. Toukokuun 28 p:nä oli sovittelukomitealla taas kokous entisessä paikassa. Tällä kertaa ei enää ki-nailtu. Allekirjoittanut luki sopimuskirjaehdotuksen, joka oli näin kuuluva:

»Työsopimus.

Helsingin leipurintyönantajain ja tekijäin välillä on tehty seuraava työsopimus kesäkuun 1 p:nä 1905.

1:ksi yötyö on ammatista poistettava ja päivätyö otettava käytäntöön heinäkuun 1 päivästä yllä mainittuna vuonna, ollen tämä sitoumus kumpaakin puolta velvoittava, niin työnantajaliiton jäseniä kuin työntekijäin osastonkin jäseniä sitä noudattamaan;

2:ksi työ on alotettava sunnuntai- ja pyhäpäiväin jälkeisinä öinä k:lo 12 ja muina päivinä k:lo 5 aamulla ja lopetettava viimeistään k:lo 9 illalla, kuitenkin sillä edellytyksellä ettei samoja työntekijöitä saa pitää koko mainittua aikaa työssä, vaan ne työntekijät jotka aamulla aikasemmin tulevat työhön, myöskin pääsevät illalla aikasemmin työstään vapaiksi;

3:ksi kun sattuu kaksi pyhää perätysten niin tehdään niiden välisenä yönä työtä ja aletaan se silloin k:lo 6 illalla.

4:ksi kiireellisinä työaikoina niinkuin markkina- ja laskiaisaikoina y. m. tehdään ylityötä yöllä 50 pros. palkan korotuksella;

5:ksi. Ketään työntekijää eivät saa työnantajat vainota tai boikottaa siitä syystä, että ovat ottaneet osaa yötyön poistamispyrintöihin.

6:ksi tämä sopimus on varustettava leipuriammattiosaston leimalla ja jokaisen työnantajan omakätisesti allekirjoitettava. Sopimus on voimassa kaksi vuotta jolloin se voidaan jommalta kummalta puolen irti sanoa ja pitää sanomisen tapahtua huhtikuun kuluessa jolloin taas on asiasta soviteltava. Jos irtisanomista ei kummaltakaan puolen tapahdu on sopimus edelleenkin voimassa siksi kun se irti sanotaan».

Työnantajat tahtovat sopimukseen lisätä seuraavan lisäyksen.

Siinä tapauksessa että esiintyy asianhaaroja jotka ilmeisesti vaativat muutosta tähän sopimukseen ennenkuin kaksi vuotta on kulunut, on asia kummaltakin puolelta valitun sovittelulautakunnan välityksellä käsiteltävä, sekä työnantajain liiton ja ammattiosaston ratkaistava, sopimusta muutoin järkyttämättä».

Työnantajain puolelta vielä lausuttiin se toivomus, että ammattiosaston on koetettava saada, mikäli se on mahdollista kaikki pikkuliikkeiden harjoittajat, kotileipurit y. m. sen ammatin harjoittajat kirjoittamaan sopimuskirjan alle. Tähän sopimukseen työväenedustajat myöskin yhtyivät. Ja ne työnantajat jotka eivät suostu muuttamaan yötyötä päivätyöksi ja sen vakuudeksi nimeänsä kirjoittamaan, niin niiden nimet tehdään sanomalehdissä yleisölle tunnetuksi, että yleisö kieltäisi yöllä leipojilta kaiken kannatuksensa.

Sopimuksen lopullinen valmistaminen ja monistelu jätettiin leipurityönantajaliiton sihteeri hra K. Puskan ja allekirjoittaneen tehtäväksi. Työnantajat lupasivat sitte allekirjottaa sopimuksen ja julaista nimensä sanomalehdissä vakuudeksi siitä että sopimusta todella tullaan noudattamaan. 70 työnantajaa on sitte tämän sopimuksen allekirjoittaneet ja ottanut päivätyön käytäntöön. Näin vältettiin lakko, joka oli uhkaamassa. Työntekijät saivat ne parannukset, joita tällä kertaa vaadittiinkin.

Tähän hyvään tulokseen epäilemättä vaikutti se seikka, että v. 1899 leipurien lakko vaikka päättyikin työntekijäin tappioksi, tuotti samalla työnantajille suurta aineellista ja siveellistä tappiota. Kokemus osottaa sen, että työlakot silloin kun ne päättyvät työntekijäin tappiolla, opettavat työnantajille sovinnollista mieltä, jota he eivät näytä muuten oppivan.

Yleinen mielipide oli tässä asiassa työväen vaatimusten puolella. Sanomalehdet yleensä kirjoittivat päivätyön puolesta, että jos työnantajat olisivat työntekijät ajaneet lakoon, ja taas lähteneet Venäjältä hakemaan lakonrikkooja, niin yleinen mielipide olisi heidän menettelynsä ankarasti tuominnut. Se vaikutti osaltaan työnantajiin sovinnollista henkeä. Siis päivätyötä leipuriammatissa voimme pitää kehityksen tuloksena, että edellisestä lakosta oli jonkunverran opittu työväelle arvoa antamaan.

Höyryleipomo sitte julkisesti rikkoi tämän sopimuksen, jonka sen puolesta ratsumestari Gustafson oli allekirjoittanut. Mutta kuitenkin muut työnantajat, ainakin suurin osa, ovat seuranneet tehtyä sopimusta.

Höyryleipomon menettelyn johdosta oli sovittelukomitealla elokuussa kokous Oopperakellarissa. Työnantajain puolelta kyllä ehdotettiin uutta työjärjestystä, mutta se hylättiin. Höyryleipomon menettelyä vastaan lausuttiin hellävaroin paheksuminen, niin ettei se vain mainitun laitoksen pettäjäherroja suututtaisi.

Tähän loppuu tänä vuonna leipurityönantajain, ja tekijäin välisten selkkausten selvittäminen.

Kultaseppäin

kanssa oli pieni rettelö, 2 p:nä heinäk. jossa ammattiosasto pyysi allekirjoittanutta sovittelemaan ja neuvomaan, miten menetellä. Siitä riittääköön seuraava kertomus:

Kultaseppä Timperin työhuoneessa lopettivat kaikki työntekijät 1 p:nä mainittua kuuta työnsä. Rettelö syntyi siitä kun työntekijät olivat pyytäneet, että lauantaina ja juhlapäiväaattoina

työpäivä lyhennettäisiin 7 tuntiseksi. Työntekijät eivät olisi tältä ajalta vaatineet palkkaa, vaan ainoastaan niistä tunteista kun he ovat työssä. Herra Timper olikin ensin suostunut tähän työmiesten pyyntöön, vaan sitte muuttanut mielipidettään niin, että hän lyhensi kahdeksi kuukaudeksi yleensä kaikki työpäivät 9-tuntisiksi ja työn alotettavaksi k:lo 8 aamulla mikä ennen on alotettu k:lo 7:mältä. Työmiehet olisivat vaatineet tämän lyhennyksen johdosta myöskin palkan korotusta, ja siihen ei taas herra Timper suostunut. Tästä oli seurauksena se, että miehet tekivät lakon. Työntekijöillä oli illalla yhdistyksessä kokous tämän johdosta ja valittiin 4-miehininen komitea, joka menisi herra Timperin kanssa neuvottelemaan ja sovittiin niin, että työ alotetaan k:lo 8 niinkuin Timper sitä tahtoo ja tehdään illalla k:lo 7, ja sillä välillä pidetään yhden tunnin päivälisloma. Lauvantaina lopetetaan työ k:lo 2 j. pp. Tämä lyhennys on käytännössä ainoastaan kesä- ja heinäkuun ajalla. Silloin kun on kiireitä tilauksia toimitettava, suostuvat miehet tekemään työtä k:lo 6 illalla ja lupasi herra Timper näistä lauantai-iltapäivän tunteista maksaa 50 pros. korotetun tuntipalkan.

Työntekijät suostuivat heti ryhtymään työhön.

Varoitamme tekemään lakkoja ennenkun niiden toimeenpanemiseen hankitaan edes osaston lupa, ja vielä parempi, jos osasto hankkii sille kyllin ajoissa paikallisjärjestöltä luvan.

Pannu- ja levyseppäin ammattiosastolla

oli lakko tekeillä heinäkuun 17 p:nä. Sen johdosta he kääntyivät puoleeni neuvoja pyytämään. Syyt tähän olivat seuraavat:

Siltatehtaan laivaveistämöllä työskentelevät niittinaulain lämmittäjäpojat olivat työnjohtaja Heinolta pyytäneet palkan ylennystä, jota hän ei ollut pojille luvannut, vaan käsenyt menemään työhön. Pojat tekivät heti lakon. Näiden

lakon tehneiden sijaan oli käsketty yliverstaan puolelta poikia ja nuorempia miehiä, mutta nämä kieltäytyivät lakon rikkojiksi rupeamasta. Heidät sulettiin sen johdosta pois työstä.

Tähän taas levysepät aikoivat vastata työlakolla. Tähän olisi ollut syynä pelkkä myötätuntoisuus poikain menettelyä kohtaan. Saman päivän illalla oli pannu- ja levysepillä yleinen kokous työväenyhdistyksen pihalla. Lakopäätöstä ei vielä tehty, vaikka kyllä se helposti olisi syntynyt. Valittiin 4-miehininen komitea, johon allekirjoittanut valittiin yhdeksi. Näiden oli sitte 18 p:nä mentävä isännistön puheille. Tehtaan isännöitsijä K. Söderman ei ollut kotona. Työinsinööri Lindberg otti lähetystön vastaan, ja väitti, että pojat olivat sopimattomasti menetelleet, kun tekivät lakon ennenkuin palkankorotusvaatimustaan olivat hänelle edes esittäneet. Hän sanoi: Minä olen monta kertaa ilmoittanut työväelle, että jos on jotakin valittamista palkan tai muun suhteen tehtaalla, niin kääntykää minun puoleeni ja älkää tehkö ensin lakkoa ja sitte vasta tulko puhumaan asiasta. Jos tässäkin tapauksessa olisi käännytty minun puoleeni, sanoi hän, niin ehkä olisi asia sovittu. Mutta nyt on aivan toinen juttu, minä en sille mitään mahda ennenkuin Söderman tulee kotia.

Edustajat vaativat, että lakon tehneet pojat on otettava takaisin ja suostuttava heidän vaatimuksiinsa.

»Ei koskaan!» sanoi Lindberg.

Entäs ne pojat jotka erotettiin kuin eivät he ruvenneet lakonrikkojiksi? kysyttiin.

Tähän sanoi insinööri Lindberg: Minä myönnän, että näille työstä suletuille on tapahtunut vääryys. Minä luulen, että se on mahdollista, että he otetaan takaisin työhön, mutta niitä toisia poikia ei minun luullakseni oteta.

Asia jäi ratkaisematta, siksi kunnes isännöittäjä K. Söderman saapui kotia.

Hän saapui parin päivän kuluttua ja ratkaisi asian niinkuin Lindberg sitä oli meille arvellut. Södermanin antaman vastauksen johdosta oli uusi kokous, jossa olisi ollut päätettävä työlakosta. Lakon puolesta puhuttiin paljo,

mutta poikain kevytmielisestä menettelystä ei kukaan puhunut halaistua sanaa. Ei myöskään siitä mitä työmiehet olisivat voineet ennen lakkoa tehdä poikain palkankorotusasian hyväksi, kääntymällä silloin isännistön sekä työinsinöörin puoleen pyynnöllä ja selityksellä poikain palkan riittämättömyydestä, asia olisi saanut toisen muodon. Mitä takeita nyt olisi ollut lakon onnistumisesta? Jos se tehdään niin ollaanko varmat, ettei siitä tulisi suuri pannukakku?

Minun täytyi ruveta syntipukiksi, että edes joku ajattelisi vähän ennen lakon tekemistä siitä johtuvia seurauksia.

Jo uskalsivat muutkin vastustaa lakkoa.

Se jäi näin päättämättä. Moni iloitsi siitä, että lakko jäi tekemättä. Naakelipojat tosin hävisivät, mutta lakot eivät ole lasten tehtäviä, niissä on harkitsemista miehillekin.

Kultaseppäin

ammattiosaston puolesta ilmoitettiin lokakuun 29 p:nä, että sanotulla osastolla oli aikomuksena saada alimmaksi tunti-palkaksi 40 p:niä. Koska he luulivat, etteivät työnantajat suosiolla kirjoita sopimuksen alle, niin he arvelivat että niitä täytyy *työlakolla* siihen pakottaa.

Mutta kun samaan aikaan alkoi tuo valtiollinen *suurlakko* ja se veti pitemmäksi aikaa koko työväen huomion ja toiminnan puoleensa, niin tämä kultaseppäin lakko jäi tälläkertaa päättämättä. Sitte jälkeensä on mainitun ammattiosaston puolesta, ilmoitettu, että heidän vaatimansa alin tuntipalkka kyllä nyt maksetaan, vaan ei siitä ole mitään työnantajain allekirjoituksella varustettua sopimusta tehty. Se on suusanan varassa.

Nuohojain

ammattiosaston puolesta ilmoitettiin marraskuun 8 p:nä että sanottu ammattiosasto oli työnantajille esittänyt muutamia parannusvaatimuksia. Alin kuukausipalkka vaadittiin 120 markkaa kuussa ja n. e. p. Näiden vaatimusten perille viemiseksi pyydettiin lupaa toimeenpanna työlakko.

Viikko jälkeensä ilmoitettiin saman osaston puolesta, että heidän vaatimuksiinsa olivat muut työnantajat suostuneet, paitsi Karlsson. Mutta hänen työmiehensä kuuluvat olevan oloihinsa tyytyväisiä, eivätkä kuulu ammattiosastoon jäseninä. Tässä tapauksessa ei voitu ryhtyä mihinkään toimenpiteisiin. Jos sen olisi julistanut lakkotilaan, niin ei silläkään olisi mitään saavutettu. Tässä on ainoa keino saada Karlsson suostumaan nuohojain vaatimukseen, että hänen omat työmiehensä tulevat oloihinsa tyytymättömiksi ja yhtyvät ammattiosastoon. Mutta tässä onnistuu paremmin ammattiosasto kuin paikallisjärjestö. Työlakkoa ei siis tarvinnut toimeenpanna, koska parannuksia ilman lakkoa saavutettiin.

Siltatehtaan laivaveistämöllä

levyseppäin ja heidän apulaistensa keskuudessa oli pitemmän aikaa ollut pieniä rettelöitä. Kun tuo valtiollinen suurlakko puhalsi vielä uutta vapauden henkeä heihin, niin tuli toiminta oikein kiihkoiseksi. Tätä kiihtynyttä mieltä lisättiin isännistön puolelta sillä, että pidettiin työssä revolvereilla varustettuja »lahtarikaartilaisia», joiden työväki tiesi toimillaan estävän työväkeä vapauteen ja ihmisarvoon pyrkimästä. Näiden revolverisankarien työssäpito ärsytti työväkeä, niin että se pani työmaalla toimeen mielenosoituksia eikä totellut isännistön käskyjä. Rettelöitä jatkui. Ne antoivat isännistölle aiheita sanoa irti työstä koko laivaveistämön miehistö joulukuun 21 p:stä. Näiden rettelöjen johdosta isännistön tahdosta toimeenpantiin poliisitutkiminto,

jossa tuli ilmi seikkoja, että jotkut työmiehistä olivat menelleet porvarillisten elinkeino- ja rikoslakia vastaan. Tämän perusteella siis oli isännistöllä oikeus eroittaa heti työstä ne, jotka olivat lakia vastaan rikkoneet. Yksi tällainen lainrikos oli tottelemattomuus esimiestä tai työnjohtajaa vastaan, ja sellaista oli tapahtunut. Kun isännistö alkoi heti eroittaa muutamia miehiä työstä, niin joulukuun 12 p:n illalla päättivät nämä laivaveistämön miehet pitämässään kokouksessa heti ilman 14 p:n irtisanomisaikaa tehdä *työlakon*. He taas joutuivat rikkomaan *elinkeinolakia*!

Allekirjoittanut oli pari päivää aikasemmin valittu näiden rettelöiden johdosta komiteaan, jonka tulisi mennä isännistön kanssa asiasta neuvottelemaan.

Tämä tapahtui 13 p:nä joulukuuta. Tällä komitealla, ei enää voinut olla sama tehtävä kuin mitä aikasemmin oli ajateltu. Nyt oli lakko, jota ei silloin vielä ollut, kun komitea oli valittu. Tämä komitea pyrki ja pääsi isännistön puheille sanottuna päivänä. Allekirjoittanut esitti isännistölle lyhyesti asian, jonka vuoksi oli tultu. Isännöitsijä K. Söderman käski yhden konttoripalvelijoistaan lukea pöytäkirjan, joissa oli muistoonpanoja tapausten kulusta laivaveistämöllä aina heinäkuun alusta asti. Komitea ei voinut väittää niitä syytöksiä ja rettelöitä, joita siinä paperissa luetettiin, valeiksi. Eikä niitä voinut puolustaa, ne olivat kaikkia hyvää järjestystä vastaan loukkaavia; eivätkä ne missään säännöllisissä oloissa kelpaa työväen menettelytavan malliksi. Täytyi puolustaa työväkeä, eikä se ollut vaikeatakaan olevien olojen perustalla. Herrat kyllä lupasivat ottaa esille tuodut seikat huomioon, mutta työnsulku oli heillä vain nimellisesti oleva; sitä ei voitu peruuttaa muka siitä syystä, ettei heillä ole kaikille työtä ja osan työmiehistä heidän täytyy erottaa.

Tilausten selitti isännistö heiltä tuntuvasti vähentyneen Venäjällä vallitsevien epävarmojen olojen vuoksi. Jos sieltä joitakin pienempiä tilauksia saisikin, niin niitäkään ei uskalla ottaa. Ruplan kurssi on tänään 2: 67, vaan huomenna se voi olla 2: 60, tai vielä siitäkin alle.

— »Työnsulkua ei siis peruuteta!» kysyttiin. — »Ei voida, koska, se ei mitään auttaisi», sanoi Söderman.

— »Erotettujen työtodistukset ovat sellaisia, ettei niillä voi saada työtä mistään», sanottiin taas. »Ettekö te voi antaa työväelle tai niille erotetuille uusia puhtaita työtodistuksia?», kysyttiin lopuksi.

Insinööri Linberg sanoi työväen loukanneen häntä eniten kuin muita ja hän sanoi itse puolestaan olevansa valmis antamaan erotetuille puhtaat työtodistukset, mutta Söderman ei tahtonut uusia työtodistuksia luvata millään ehdolla. Siinä sai selittää asiaa moneen kertaan, ennenkun hän lopulta siihen suostui.

Työväellä oli iltapäivällä työväenyhdistyksellä kokous, jonka puheenjohtajana oli allekirjottanut. Ehdotin kokoukselle keskusteltavaksi: »Eikö lakko olisi lopetettava?» Alustin sen seuraavilla perusteilla.

Työlakko on verrattain helppo aikaan saada, mutta saada työlakko päättymään työväelle voitoksi, että sillä saavutetaan niitä parannuksia, joita tavoitetaan, on vaikeata. Lakkoa tehdessä täytyy ottaa huomioon muitakin seikkoja kuin vaatimusten oikeudellisuus. Se ei paljon auta, työlakossa, ovatko työväen itsensä mielestä vaatimukset oikeita ja kohtuullisia vai eivätkö sitä ole. Siinä täytyy lakkoa tehdessä ottaa ennen kaikkia huomioon *aika*. Onko työnantajalla kiireitä töitä, eli tilauksia suoritettavana, joita hän ei voisi lykätä pitemmäksi aikaa tekemättä? Millä tavalla työväki on järjestäytynyt ja varustautunut taisteluun? Onko pidetty huolta siitä millä lakon aikana eletään? Vielä täytyy ottaa lakossa huomioon ammattikunnan asema teollisuudessa. Onko siihen helppo saada lakkopettureita tai rikkureita? Ammattiin, jota ei ole helppo oppia ilman oppia käymättä, on vaikeampi saada rikkureita kuin ammattiin, jossa ei ammattitaito tule niin paljon kysymykseen. Jälkimäisen tapaisessa ammatissa työlakolla harvoin mitään voitetaan, sillä heidän paikkansa on verrattain helppo täyttää. Useimmat työlakot ovat juuri lakonrikkurien tähden menneet nurin.

Työlakko täytyy toimeenpanna vakavasti harkiten. Jos ei niin tehdä, niin lakoilla hankitaan itselleen parannusten sijaan katkeria kärsimyksiä ja kurjuutta.

Meillä viime vuosina toimeenpannuista työläkoista on paljo katkeria kokemuksia. Lakkoja on toimeenpantu ilman työntä harkitsemista. Aika on ollut useinkin huonosti valittu, mutta kun lakontekoon on innostuttu, niin ei ole enää joudettu sen toimeen panemiselle soveliaampaa *aikaa* odottamaan. Niin on tehty lakkoja välittämättä kävi kuinka kävi.

Alussa on yksimielisyyttä, mutta kun on kulunut viikko tai pari, niin jo osa lakontehneistä pettää toverinsa ja menee petturiksi, syövät sanansa, tai sen lupauksen, jonka lakon alussa tovereillensa ovat antaneet.

Onnistumaton lakko hävittää usein moneksi vuodeksi työväestön luottamuksen yhteen liittymisen voimaan. Hävityn lakon jälestä etsitään syyllisiä. Yksi ja toinen kiroaa ja sanoo: Sen ja sen syy se oli, että se lakko tehtiin niin sopimattomalla ajalla. Pyydän teitä toverit tarkkaan harkitsemaan tätä *lakkoa!* Minun mielestäni on *aika* perin huonosti valittu. Työnpuutteen vuoksi on jo ennen tätä sulkua sanottu osa irti työstä. Minusta näyttää, ettei Siltatehtaalla tällä kertaa ole mitään kiireitä töitä. *Joulu* on kolmen viikon päästä, jolloin tuo tehdas on tavallisesti seisonut. Työväen olisi nyt oltava työssä siihen asti kun työnsulku alkaa, sillä parin viikon palkka perheelliselle miehelle huonona työaikana on suuresta merkityksestä. Lakkoa ei ole alettu sillä tavalla, että se saisi taloudellista kannatusta toisten osastojen puolelta. Ammattiosaston olisi pitänyt 20 p:vää ennen sen toimeenpanemista hankkia paikallisjärjestöltä lupa. Nyt se on toimeenpantu kysymättä siihen keneltäkään lupaa. Tällaisessa tapauksessa ei lakolle ole helppoa saada toisten ammattikuntain kannatusta. Vapaaehtoinen keräys ei tällä kertaa tuota paljoa, sillä kaikki keräävän varoja *suurlakon* varalle, jota nyt kaikkialla valmistellaan. Työväen olisi nyt säästettävä voimiaan tuon suuremman ja tärkeämmän taistelun varalle, sillä äänioikeuden työväelle valloittaminen on tärkeämpi kuin yhden ja toisen ammattikunnan pikkukysymykset. Äänioikeuden avulla pääsee työväki lainsäädännöllistä tietä parantamaan työväen asemaa ja oloja, joita tähän asti on yksinomaan ammattikunnallista tietä työläkkojen y. m. kautta koetettu parantaa. Pyydän teitä vielä-

kin vakavasti harkitsemaan tätä lakkoa! Onko mahdollista tällä lakolla jotakin voittaa? Jos ei ole järkeviä syitä esille tuotavana, joilla lakon jatkamista puolustettaisiin, niin on sellainen menettely kevytmielistä; ja lakko päättyy työväelle häviöksi; jolla ei voiteta mitään, vaan sen sijaan hankitaan sadoille perheille ansaitsemattomia kärsimyksiä!

Pyysin käyttämään puheenvuoroja ja samalla huomautin, että lausunnot olisi kohdistettava nyt ratkaistavana olevaan kysymykseen: jatketaanko lakkoa, vai joko se lopetetaan? Ei yksikään tuonut mitään järkevää perustetta lakon jatkamisella. Voiton mahdollisuudet lakon jatkamisesta olivat kovin pienet. Mutta tappio näytti olevan varma. Lakon jatkamisen puolustajain motiivit olivat seuraavat: Laiva-veistämöllä oleva keskentekoinen laiva täytyy nyt muka parin päivän kuluessa laskea mereen. Jos sitä ei tehdä, niin sitte Venäjän hallitusherrat suuttuvat ja tehtaalle seuraa suuria rahasakkoja.

Mutta tämä juttu sitte jälestäpäin on osoittautunut vilkkaan mielikuvituksen keksimäksi. Vaikka lakko lopetettiin, niin mainittu laiva laskettiin telakasta mereen vasta puolivälissä tammikuuta eikä vielä silloinkaan olisi ollut niin kiireellinen, että se olisi voinut isännistöä pakottaa lakon ollessa sovinnontekoon. Toinen puhuja puolusti lakon jatkamista sillä syyllä: »että jos lakkoa jatketaan, niin siitä tulee ainakin työnantajalle suurempi vahinko». Kysyin häneltä: Onko lakon tarhoituksena saada vain työnantajille vahinkoa? ja huomautin: Eikö lakoilla tarkoiteta hankkia työntekijöille joko taloudellisia etuja, tai enemmän vapautta ja ihmisarvon mukaista kohtelua? Te ette siis itsekään usko tällä lakolla saavutettavan mitään muuta, kuin työnantajille suurempaa vahinkoa. Teidän tulee huomata, että työntekijät sittenkin siitä eniten kärsivät. Lakkoja ei saa panna toimeen työnantajain vahingottamistarkoituksessa, vaan niitä pannaan toimeen sentähden että sen avulla työväelle *etuja ja oikeuksia* hankittaisiin. Kolmas puhuja puolusti lakon jatkamista sillä syyllä, että he olivat kärsineet herrain sortoa. Kysyttiin häneltä luuleeko hän sillä lakosta

jotakin voitettavan, jos työväki on saanut kärsiä sortoa? »Ei!» sanoi hän, mutta puolusti sillä lakon jatkamista.

Asia oli äänestyksellä ratkaistava.

Lakon lopettamisen puolesta äänesti jotain 250 miestä ja lakon jatkamista puolusti ainoastaan 3 miestä.

Tämän päätöksen johdosta panivat lakon jatkamista puolustaneet vastalauseensa.

Lopuksi päätettiin panna rahankeräys toimeen niiden toverien hyväksi, jotka ovat joutuneet työstä hädetyiksi. Valittiin komitea, joka laittaa keräyslistat ja panee toimeen keräyksen.

Näin päättyi tämä lakko, joka oli seurauksena siitä kiihkeästä mielentilasta jonka valtiollinen suurlakko jälkeensä jätti.

III Luku.

Muita kokouksia.

Paikallisjärjestön puolesta kutsuttiin syksyllä 1904 järjestyneet työttömät kokoukseen. Mutta kutsua noudatti niin harvat, ettei sen johdosta katsottu voitavan ryhtyä mihinkään toimenpiteisiin.

Rakennustyöläiset kutsuttiin yleiseen kokoukseen toukuun 28 p:nä. Siinä kokouksessa päätettiin kääntyä rakennusmestariklubin- ja yhdistyksen puoleen anomuksella että työpäivä lykennettäisiin lauantaicin 7 tuntiseksi. Valittiin komitea tätä asiaa ajamaan.

Samoin kutsuttiin Helsingin kaupungin kunnan työssä olevat kokoukseen päättämään kaupungin valtuustolle tehtävästä samanlaatuisesta anomuksesta. Valittiin komitea anomusta laatimaan. Nämä kumpikin komitea sai anomuksiinsa

myöntävän vastauksen, Siis näin saatiin lauantapäivän lyhennystä 3 tunnilla useilla ammattialoilla niin, ja siten saatu vapaus työvälle ei ole aivan pieneksi arvattava.

Ruotsin kuuluisaksi tulleen työnsulun johdosta hommittiin heinäkuun 2 p:nä yleinen työväen kokous, jossa keskusteltiin sulusta kärsivien aineellisesta avustamisesta ja päätettiin panna listoilla rahan keräys toimeen joka tuotti hiukan ylitse 2,000 markkaa, lähetettiin Ruotsiin, jäännös on siirretty paikallisjärjestön lakkorahastoon.

Samassa kokouksessa keskusteltiin Ruotsin ja Norjan välisestä unioniriidasta ja lausuttiin norjalaisten menettelystä myötätuntoisuus sekä päätettiin lähettää heille onnitelsähkösanoma.

Uusia ammattiosastoja on vuoden kuluessa perustettu ja niille on laadittu säännöt:

1. Sähkötyömiesten a. o.
2. Naisleipurien a. o.
3. Sairashuoneiden palvelijain a. o.
4. Tiilenkantajain a. o.
5. Satamatyömiesten N:o 2 a. o.
6. Karkeankiventyöntekijäin a. o.
7. Paperi- ja kartonkityöntekijäin a. o.
8. Kunnan työmiesten ammatti osasto.

Sen lisäksi on avustettu rautatien asemamiesten, vaihde-
miesten ja ratapihan työmiesten ammattiosastojen perustamista.

Koko maata käsittävän ammattijärjestön puutteessa paikallisjärjestön palveluksessa on allekirjoittanut ollut velvoitettu käymään seuraavilla lakkopaikoilla.

Voikaassa 2 viikkoa,
Vuojoella 1 päivän,
Värtsilässä puolitoista viikkoa,
Joensuussa 3 päivää.

Näissä lakoissa on hävitty. Niiden tekemistä olisi pitänyt aikoinaan vastustaa. Näiden lakkojen kanssa on siten, että ennen lakon tekemistä pitäisi kysyä kokeneempain neuvoa, niin voisi välttää monen *onnettoman lakon syntymistä*. Jälestäpäin on vastustus turhaa. Tehtyä ei saa tekevämmäksi. Lakkojen tekemistä täytyy usein työväen oman

edun kannalta pontevasti vastustaa, vaikka se vähemmin asioita tuntevissa lakonpuolustajissa synnyttää epäluuloja ja vihamielisyyttä vastustajaa kohtaan. Lakon vastustaminen ennen on terveellistä, mutta kun se on tehty silloin on saarnattava *yksimielisyyttä*. Tällaista terveellistä vastustusta on puuttunut kaikissa onnettomasti päättyneissä lakoissa.

Olisi toivottavaa, että työväki ottaisi näistä kalliisti ostetuista toisten kärsimyksistä jotain oppiakseen.

* * *

Paikallisjärjestön sääntöihin on tänä vuonna tehty osastojen suostumuksella sellainen muutos, että toiminta- ja tilivuosi, joka ennen päättyi syyskunn loppuun, tuli muutetuksi siten, että toiminta- ja tilit päätetään kalenterivuosittain. Tämä muutos näytti tarpeenvaatimalta, koska entinen tilijärjestys synnytti sekaannusta yhdistyksissä ja osastoissa, joiden omat tilit päättyivät kalenterivuosittain. Tämä muutos pantiin vuoden 1905—1906 vaihteessa toimeen.

* * *

Ammattiyhdistysten ja osastojen kokouksissa ja perheiltamissa on allekirjoittanut pyydetäissä pitänyt esitelmiä ilman eri maksua, milloin vain osastot ovat tahtoneet ja siihen tilaisuutta on ollut.

Matkoja maaseuduilla on harvemmin ollut, mutta on niitäkin tullut tehdyksi. Kesäkuun mielenosoitusretkelle hankittiin parikymmentä puhujaa osaksi työmiehiä, osaksi ylioppilaita.

* * *

Paikallisjärjestö on agitatsionin edistymiseksi saanut lahjaksi Smk. 423: 60, josta 200: — Työväen sanomalehti osakeyhtiöltä ja loput kolmelta eri henkilöltä.

Paikallisjärjestön toimikuntaan ovat kuuluneet seuraavat: Paavo Leppänen puheenjohtaja, Eero Haapalainen varapuheenjohtaja, K. Saxberg rahastonhoitaja, jäsenenä neiti M. Sillanpää ja M. Turkia sekä sihteerinä allekirjoittanut. Varajäsenenä rouva Mimmi Kanervo, A. Tallgren, A. Laakkonen ja A. Kettunen. Kokouksia on toimikunnalla ollut 17 ja valtuustolla 3. Näissä kokouksissa on keskusteltu ja päätetty niistä asioista kuin tässä kertomuksessa on lyhykäisesti mainittu.

*
*
*

Kuluneesta vuodesta voidaan sanoa, että se on ollut vilkkaassa toiminnassa. Saavutetuista tuloksista se on rikkaampi kuin useat edelliset. Yötyö leipuriammatissa on poistettu, johon paikallisjärjestön puolesta myöskin osaltaan vaikutettiin. Työpäivää useilla ammattialoilla lauantaisin lyhennettiin 3:lla tunnilla. Useita uusia ammattiosastoja on perustettu, joista kaikista on ollut järjestöllä työtä ja toimintaa. Mutta tästä työstä on ollut tulosta, niin ettei se ole turhaan mennyt. Toivottavaa olisi, että seuraavana vuotena voisın saada edes yhtä paljon tuloksia.

Paikallisjärjestön puolesta

M. Paasivuori.

Paikallisjärjestön jäsentilastoa vuonna 1905

joka neljänneksessä 3 maksettua kuukautta jäsentä kohti laskettuna.

	1	2	3	4
Kirjansitojia	—	—	29	30
Naisosastossa	46	46	213	213
Ompelijatar osastossa	42	42	42	79
Palvelijatar osastossa	53	50	150	150
Palvelijatar yhdistyksessä	48	48	93	93
Pesijätär osastossa	34	39	40	40
Silittäjäin osastossa	16	11	19	19
Räätäli a. y.	—	—	13	13
Tupakkatehtaalaisia osastossa	20	18	70	70
Tehtaalaisnaisia osastossa	20	20	20	20
Ulkotyöläisnaisia osastossa	23	27	33	33
Yhteensä naisia	302	301	521	750
Asfaltti- ja sementtityömiehiä	24	28	56	69
Kirvesmiehiä	110	100	273	275
Kirjansitojia	64	64	32	32
Kivenhakkaajia	65	108	78	78
Kultaseppiä	16	16	14	15
Leipureita	33	40	71	71
Läksi-, pelti- ja vaskiseppiä	89	89	128	212
Malliveistäjiä	24	23	25	30
Muurareita	154	154	72	226
Nahkureita	31	31	46	49
Nuohoojia	11	5	5	6
Oppilasosastossa	35	13	18	17
Pannu- ja levyseppiä	42	54	171	277
Puuseppiä a. y.	90	90	188	188
Puunjalostus konetyöntekijät	40	45	47	47
Rappareita	110	101	59	59
Räätäleitä	163	163	270	270
Satulaseppiä y.	11	11	19	19
Suutareita	32	18	39	70
Sähkötyöntekijöitä	—	—	—	57
Torvityöntekijöitä	76	76	79	79
Tilkitsijöitä	8	8	6	6
Talonmiehiä	17	19	17	30
Unintekijöitä	34	29	36	36
Valajia	24	32	40	40
Verhoilijoita	23	34	40	34
Yhteensä miehiä ja naisia	1,628	1,552	2,140	3,044
Naisia	302	301	521	750
Miehiä	1,326	1,251	1,619	2,294

Tulot:

Säästö edelliseltä vuodelta	1,518: 04
Jäsenmaksuista	2,079: 30
Lahjoituksista	732: 60
Keräyksistä	271: 34
Otettu Kansallisosakepankista	50: —
Korkotuloja	26: 06
	<hr/>
	Smk. 4,977: 54
	<hr/> <hr/>

Menot:

Sihteerin palkkoja	1,200: —
Sanomalehti ilmoituksiin	69: —
Agitatsiooniin	85: —
Muita sekalaisia menoja	42: 40
Säästö kassan hyväksi	3,581: 14
	<hr/>
	Smk. 4,077: 54
	<hr/> <hr/>

Tilastotaulu, joka osottaa

Ammatti	Vastanneitten luku	Asunto		Ikä keskim.	Kansakoulua	Käsiyökoulua	Jotain muuta koulua	Eivät ole käyneet mitään koulua	Kaupung. kirjoissa	Passilla olevien luku	Perheellisten luku	Perheitten luku	Perheen jäsenluku	Lapset alle 15 v.
		Söörnäissä	Kaupungissa											
Valajat	18	10	8 30	10	2	—	6	17	1	8	10	4	2	2
Torvityöntekijät . . .	15	7	8 30	1	4	—	10	15	—	10	8	4	2	2
Leipureita	28	3	25 25	10	8	6	4	25	3	4	24	4	2	2
Verhoilijoita	21	8	13 30	12	6	2	1	19	2	10	11	4	2	2
Pannu- ja levysepp.	32	13	10 30	8	5	3	16	29	3	17	15	4	2	2
Seppiä	31	13	18 28	9	5	7	10	28	3	12	19	4	2	2
Rautasorvareita	15	11	4 30	5	3	3	4	12	3	10	5	3	1	—
Viilareita	41	22	19 27	23	7	5	6	33	8	10	31	4	2	—
Asi. ja sementtityön.	32	19	13 30	12	8	—	12	25	7	15	17	4	2	—
Tehtaan työ.m.	13	7	6 30	6	2	2	3	11	2	3	10	3	1	—
Läkki-, pelti- ja vaskis	22	5	17 27	14	7	1	—	19	3	10	12	4	2	—
Rappareita	6	2	4 40	2	1	—	3	6	—	4	2	4	2	—
Kulta- ja hopeasepp.	11	4	7 27	6	4	1	—	9	2	6	5	4	2	—
Kirvesmiehiä	25	15	10 30	7	5	3	10	24	1	15	10	4	2	—
Suutareita	26	12	14 25	8	9	2	7	23	3	14	12	4	2	—
Satulaseppiä	4	1	3 27	2	2	—	—	4	—	2	2	4	2	—
Sähkötyömiehiä	40	8	32 30	23	5	8	4	37	3	19	21	4	2	—
Puunjalostuskonet. . . .	19	10	9 30	8	7	—	4	19	—	10	9	4	2	—
Kivenhakkaajia	17	10	7 35	5	4	—	8	15	2	10	7	4	2	—
Uunintekijöitä	6	1	5 30	3	1	3	—	6	—	4	2	4	2	—
	422	181	241 30	174	94	46	108	376	46	193	239	86	38	—

järjestöön kuuluvien olosuhteita.

		Muistutuksia.											
		Äänioikeutettuja											
		Verot keskimäärin											
		Keskimäär. vuokra yhdestä asuifavasta huon.											
		Työttömyyd. johtun. vahingon suuruus Markkaa											
		Sairaspäiv. vahingon suuruus Mk.											
		Sairasapua Mk.											
		Sairaspäivien luku											
		Työttömyysp. luku											
		Urakat. palkka tun.											
		Ylitunnelta											
		Palkka tunnulta											
		Työtunt. luku viik.											
57	30	50 ^o /o	60	730	47	—	188	292	300	5: 54	2	Kuukausipalkka keskim. 50: —	
57	35	»	60	22	90	—	468	90	300	5: 54	2		
85	50	*)	—	130	38	—	75	200	300	5: 54	7		
60	52	»	70	785	330	—	1,716	4,082	300	5: 54	5		
57	40	»	50	360	94	—	303	1,387	300	5: 54	4		
57	40	»	50	54	29	—	89	216	300	5: 54	8		
57	42	»	70	150	—	—	—	600	300	7: 54	3		
57	38	»	65	231	223	—	780	878	300	7: 54	6		
57	40	»	50	549	—	—	—	2,196	300	7: 54	1		
57	35	»	—	351	67	—	235	1,228	300	5: 54	—		
57	45	»	70	37	59	—	365	150	300	7: 54	6		
57	55	»	70	336	36	—	192	1,848	300	7: 54	1		
57	45	»	60	—	14	—	63	—	300	—	5		
57	50	»	60	657	96	58	422	3,285	300	7: 54	3		422 miehelle: Sairaudesta ja työttöm. johtunut työpalkoissa meneetetty vahinko tekee yhti. Smk. 23,141: —
60	35	»	50	—	70	—	250	—	300	7: 54	—		
50	45	»	60	—	28	—	126	224	300	—	—		
57	40	»	—	64	75	—	163	—	300	7: 54	10		
57	40	»	—	—	48	—	122	—	300	7: 54	3		
57	60	»	70	166	—	—	—	913	300	7: 54	4		
57	60	»	70	—	74	—	—	—	300	7: 54	2		
57	48	»	65	5,222	1,418	58	5,552	17,589	300	7: 54	72		

TYÖVÄENLIIKKEEN KIRJASTO

Sömäisten rantatie 25 A
00500 HELSINKI

129 068 7932

